PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ФАРМЕРСЬКА СТОРІНКА

ПРОПОЗИЦІЯ ФАРМЕРА НЕТЯГИ.

Дорогі Товариші!

Перечитавши в "Українських Робітничих Вістях" відозву Екзекутивного Комітету Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім до фармерів, щоби фармері зібрали для "Українських Робітничих Вістей" в місяцю листопаді 2,000 нових передплатників, я сів і задумався над цим. Задумався тому, що знаю значіння газети для фармерів, знаю й самих фармерів.

"Дві тисячі нових фармерських передплатників для "Українських Робітничих Вістей", а від з'їзду Т.У.Р.-Ф.Д. свій власний орган", себто чисто фармерська газета — такий клич пропонує фармерам Екзекутивний Комітет. А щоб фармері мали свій власний орган, Екзекутивний Комітет каже, що треба хоч 4,000 сталих фармерських читачів.

Почав я над цим думати і почав рахувати. Скільки українських фармерів є в Канаді? Кажуть, що є поверх сто тисяч. Добре, хай буде рівно сто тисяч. Беру високу цифру, а саме десять тисяч, які читають католицько-православну сварку. Байдуже, чи читають вони її за гроші, чи безплатно, важним є те, що вони її читають і... між собою сваряться.

Відраховую пять тисяч фармерів на найстаршу і найглупішу фармерську газету, яка крім назви, нічого в собі фармерського немає. Потім беру ще одну тисячу фармерських читачів на пару инших газет, що ото одна молиться богу, а друга молиться тому, хто більше дасть.

Нарахував я всіх 16 тисяч фармерських читачів поза "Українськими Робітничими Вістями". Навіть коли-б я відрахував ще 4,000 фармерських читачів на "Укр. Роб. Вісти", то й тоді ще лишається 80,000 фармерів нічого нечитаючих.

Коли-б одну осьму з тих 80 тисяч заставити читати газету (тільки не безплатно, але таки за передплату), то вже фармері мали-б свій власний орган з 10-тисячами передплатників. А коли-б читала половина?! — товариші, фармері мали-б тоді велику щоденну газету!..

Спускаюся з під хмар на землю і починаю думати таке, що блище до правди, себто не про 40 тисяч, навіть не про 10 тисяч читачів, але про пропозицію Екзекутивного Комітету, авже-ж, про дві тисячі.

Дві тисячі в місяці листопаді нових фармерських передплатників для "Укр. Роб. Вістей", каже Екзекутивний Комітет, бо **"за останній рік "Українські Робітничі Вісти" чесно й совісно виконували свою роботу перед вами"**, себто перед нами, фармерами.

Починаю знов перебирати в своїй голові, котра з українських газет чесно й совісно виконувала свою роботу перед фармерами. Прийшов до переконання, що всі чесно й совісно виконували. Розуміється, залежить від того, в якої газети яка совість.

Скажемо: греко-православна і греко-католицька газети рішили "чесно й совісно" розділити, посварити, українських фармерів між собою, вкинути між них незгоду й сварку. І що-ж, докажете мені, що вони не чесно і не совісно виконують свою роботу? Коли не вірите мені, то приїдьте на фарми і підіть в неділю під церкву та послухайте, яка "солідарність" між фармерами. Навіть сама Марія Магдалина втікла-б зі стіни, коли-б мала слух.

Про инші газети й говорити не хочу. А "Укр. Роб. Вісти" таки чесно виконували свою роботу. Противники кажуть, що це газета безбожна. Чому? Тому, що не хоче лаятися?

А тепер до справи.

Дві тисячі нових фармерських передплатників для "Українських Робітничих Вістей" в місяці листопаді — річ гарна. По моєму вони заслужили на більше. Але я знаю фармерів. Далі я знаю, що між фармерами нема кому як слід робити в тім напрямі. І я є тої думки, що краще менше, але виконати повністю. Тому я без ніяких хитань колю клич Екзекутивного Комітету на двоє:

Одну тисячу нових фармерських передплатників для "Українських Робітничих Вістей" протягом місяця листопада. Тільки виповнити їх повністю! І не квартальних, прошу вас, але річних і піврічних передплатників.

Ще є одна причина, чому я колю клич Екзкому на двоє. Треба, товариші, знати фармерські обставини. Робітники в місті, жиють згущеною масою, краще зорганізовані і вони за один місяць можуть багато зробити. А фармері за кілька миль один від другого, товариство сходиться раз-два на тиждень і не зоглядися, коли той місяць мине. Фармерам треба два місяці — на один місяць.

І тому я даю таку пропозицію:

В місяці листопаді — одну тисячу нових фармерських передплатників для "Укр. Роб. Вістей", а в місяці грудні — другу тисячу.

Тож хай Екзком на мене за це не сердиться, бо я беру з практичного боку. Треба тямити, що в листопаді деякі фармері будуть ще працювати коло збіжжя... (До половини листопада будуть працювати, а на Різдво не будуть мати вже що їсти.)

Якщо годитеся, товариші, з моєю пропозицією, містіть мого листа. Якщо ні, то я стою за кличем Екзекутивного Комітету.

А вам, товариші фармері, кажу: нашим кличем повинен бути наш власний обовязок супроти нашої газети "Українських Робітничих Вістей". Вона служить нам — послужім же ми їй. Нехай же до кожного українського фармера завитають в листопаді "Українські Робітничі Вісти"!

Фармер-Нетяга.

ФАРМЕРСЬКІ ГАРАЗДИ.

Думав я, що це тільки фармері в нашій околиці ходять в одежі з мішків, але бачу, що і в инших місцевостях не краще.

Цікаво ще й те, що бачуть ту одежу на нас і на наших дітях ріжні політичні діячі і батьки країни і спокійненько мовчать. Мовчать і місцеві буржуазні газети. Але ось один фармер, певно якийсь недавно прибувший з Англії, написав до старокраєвих газет в Англії, що фармері в Канаді так збідніли, що шиють собі одежу з мішків з муки.

Це наробило великого переполоху в головнім канадійськім офісі високих комісіонерів. Де-ж хто бачив писати про таке аж в англійських газетах? Комісіонери і ріжні кольонізаційні агенти якраз інформують англійське громадянство, що фармері в Канаді жиють як в бога за дверима, лише біда, що мало їх, а тут найшовся чоловік, який так їх оскандалив, написавши, що в Канаді фармері ходять в одежі пошитій з мішків.

Урядники комісіонерського офісу в Лондоні з приводу цего дуже обурилися, а телеґрама зараз же те обурення принесла з Лондону до Канади і тоді заговорили про ще й канадійські газети. Заговорили то вони заговорили, але від цего фармерам таки не лекше.

***

Коли я тільки іду до міста, то жінка все мені пригадує:

— А не забудь там зайти до "бекера" та купити з тузин мішків з муки та найби пошила вже сорочки дітискам, бо, ади, вже на них клапті висять.

І купував, жінка шила, а діти ходили. Та не тільки я самий купував. Купував і мій сусід і сусідів сусід, і сусідового сусіда сусід. Та й не тільки дітям жінки шили з них сорочки... Де-ж тої матерії настарчити. За матерію треба дати 50 ц. за ярд, а я за пять шусток куплю цілий тузин мішків.

А тепер вже фертик. Більше не купую, бо високим комісіонерам встидно. Хай діти світять природою і співають "вів гев но бананас ту-дей".

***

В Альберті тепер є два роди, чи ґатунки українських учителів: бувші і майбутні. Бувші славні тим, що вони були колись учителями, а тепер вже не хочуть, а майбутні славні тим, що вони хочуть бути учителями. А коли вони вже мають право бути учителями, тоді вони закладають бизнес, або політикують. Мовляв, "я цілі роки вчився не для фармерських смаркачів". І шукають зараз орієнтації за ким стояти підчас виборів.

Один з таких бувших "зорієнтувався" був на пущений кимсь "блоф", що невдовзі в Альберті будуть вибори і написав до "Укр. Гол." "відозву" з запитом до фармерів, на кого вони орієнтуватисямуть підчас виборів. Такий, розумієте, дипльомат. А тепер бачу, він вже поїхав на ліберальну конвенцію до Сент Паул, в Альберті, там виголосив промову і за це пани вибрали його до екзекутиви.

Це бувший.

А майбутні дивляться з бурсів на своїх попередників і тільки слинку ликають та думають: "коли-б вже скорше перелізти ті нещасні грейди".

В. К.

ЯК ЖИЮТЬ РІЛЬНИКИ В СЕРЕДНІЙ АЗІЇ

Радянські Республіки в Середній Азії.

Ми є тої думки, що українські фармері поза свої домашні й чисто канадійські справи, повинні час від часу цікавитися, як жиють селяне-рільники в инших країнах.

Ось візьмемо хочби таку маловідому країну, як Середня Азія, що лежить за Каспійським морем. Це край майже чисто рільничий і там крім місцевих жителів, є багато Українців-кольоністів, що за часів царату з браку землі виїздили цілими селами в далеку Сибір, аж на Амур, на Кавказ, в Туркестан, над Волгу.

В Середній Азії є тепер кілька Радянських Республік, які входять в склад Радянського Союзу. Там є такі республіки: Хорезмська, Бухарська, Киргизька та Туркестанська. В тих республіках є організація незаможнього селянства, яка числить один міліон членів.

Національности Радреспублік в Середній Азії.

По свому національному складі населення цих республік дуже ріжноманітне. Основними національностями треба рахувати Киргизів — 6,000,000; Туркменів — 600,000; Таджиків — 1,000,000; Узбеків — 6,000,000; Кара-киргизів — 800,000; та Кара-каплаків — 400,000.

Населення Середньої Азії займається, переважно, хліборобством, скотарством і плекає вату. Колись землі того населення належали або до російських поміщиків-генералів, або таки місцевих багатіїв, ханів, а бідняцтво було просто рабами. І тому, що там бідняцтво було дуже чисельне і пригнічене, воно дружно стало по стороні радянської влади, помогло повалити царських генералів і своїх ханів.

Поваливши визискувачів і встановивши радянську владу, селянство забрало землю, створило свою незаможницьку організацію і взялося до господарства та до науки. А колись же воно не уміло ні читати, ні писати, жило в півдикому стані. А тепер закладає колективні (гуртові) господарства і почався серед него рух за організованням кооперації.

Українські кольоністи взірцевими провідниками.

І як не дивно, але сам представник цего селянства заявляє, що **головним провідником взірцевої рільничої роботи серед місцевого населення є українські кольоністи,** що переселились в Азію ще за часів царя. Українці в деяких з цих республік творять досить поважний відсоток всього населення. Наприклад: в Джетусійському краю Українці складають 30 відсотків всього населення. Незаможні селяне українських кольоній є активними членами спілки незаможніх декханів (селян). В деяких організаціях незаможніх декханів українські незаможники складають 20 відсотків. **Українські незаможники діляться своїм досвідом в сільському господарстві з киргизьким бідніщим селянством і тим допомагають йому перейти від кочового господарства до хліборобства.**

Організаційна будова спілки незаможніх декханів така: в селах, або як вони називають аулах та кишлаках є низові осередки, далі йдуть повітові організації, відтак краєві і центральні комітети. Центральні комітети поодиноких республік об'єднуються в Середньоазіятському бюрі Селянського Інтернаціоналу. Організації декханів мають своїх представників в радянських, кооперативних та громадських організаціях.

Національна політика в Середній Азії.

При активній участи представників незаможніх декханів переводиться націоналізація радянського апарату, себ-то — переводиться туркменізація, узбекинізація, киргизинізація радянського апарату. Щоби остаточно уникнути національної ворожнечі в Середній Азії, в цьому році буде переведено районування окремих республік, згідно з національним складом даної місцевости. Таким чином, замість Хорезмської, Туркестанської, Киргизької, Бухарської республік буде утворено такі республіки: Узбекську, Киргизьку, Туркменську та Хаджикську, Кара-Калпакську і Кара-Киргизьку автономні країни. Таке районування зміцнить організації незаможніх декханів.

Маяк пригнобленого селянства.

Роля незаможнього декханства в Середній Азії велика. Треба сказати, що радянські республіки Середньої Азії межують з Персією, Афганістаном, де незаможне селянство терпить подвійний гнет — від власної буржуазії та закордонного імперіялізму. Таким чином, організація незаможніх декханів є єдиний маяк для пригнобленого селянства Сходу. Спілка незаможніх декханів намагається увійти в тісний звязок з організаціями незаможніх селян инших країн. Для цього на початку 1924 р. центральні комітети незаможніх декханів ухвалили вступити в Селянський Інтернаціонал.

Декхани та українські незаможники.

Ще в минулому році незаможне декханство Середньої Азії зробило спробу увійти в звязок з організацією незаможніх селян України, щоби використати той досвід, який мають незаможники України в справі будівництва радянської влади. Через значне віддалення Середньої Азії від України, в минулому році цього зробити не вдалось. Тепер же звязок незаможніх декханів з незаможниками України цілком налагоджений. Центральний Комітет незаможнього селянства України вже не раз ділився з бюром Середньо-азійських незаможніх декханів матеріялами та своїм досвідом. В дальнішому цей звязок буде ще більш зміцнено.

Представник незаможніх декханів, який прибув до Харкова, сказав, що незаможні декхани просили його передати незаможникам України свій щирий привіт та сказати, щоб вони зміцнили єднання з робітництвом, яке забезпечує селянам та робітникам перемогу над капіталістами.

1,000 НОВИХ ФАРМЕРСЬКИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ДЛЯ "УКР. РОБ. ВІСТЕЙ" В МІСЯЦІ ЛИСТОПАДІ!

М. ІРЧАН. 1)

"БЕЙБІ".

(Уривки з щоденника мойого найблищого приятеля.)

Вчора покликали мене до публичного шпиталю і я був вражений до глибини душі. На білому ліжку найшов я свого найблищого приятеля в безвихідній недузі. Він з хвилини на хвилину ждав смерти. Це потрясло цілим мною і я не знав, що робити мені. Дорогого приятеля тямлю з того часу, як й себе самого. Ми разом виростали, разом жили, боролися. Ніколи ні на хвилинку не розлучувалися в життю. І ось зараз він на смертній постелі, а я біля нього згорблений, безрадний. Мимоволі згадалися мені в першій хвилі роки кривавої боротьби в Европі та наша мандрівка за океан. І я розплакався. Яка жорстока доля!...

Останками сил мій приятель передав мені свій зшиток і тихо мовив:

— Це частина мойого життя. Заховай. Писав я в тяжкі і гарні хвилі цей щоденник. Думав колись надрукувати. Та годі... Більше в мене нема що передати тобі...

Не буду описувати, що було далі. Про це пізніше. На цьому місці без ніяких змін даю цікавіші уривки з щоденника нещасного приятеля, писані дійсно всією душею. Є в них сонячний сміх і чорний смуток. Це справді частина його трудного життя.

I.

У "бейбі" прекрасні-ясні очі. І не тільки очі. Ціла "бейбі" гарна. Ми вже виросли з того, щоби порівнювати обличчя "бейбі" до крови з молоком. (Старе порівнання.) Але, що-ж діяти, коли инше порівнання не підходить?

Так ось: "бейбі" мила дівчинка і стоїть на порозі дитинства та початків юности. (Її вчора промчалося у вічність 16 років життя.) Виростає вона під суворим-змінчивим склепінням канадійського неба і тільки з оповідання знає про далеку країну за океаном, в якій родилися її родичі. (Про ту країну, що все бідна і що весною тоне в морі запашного квіту.) За цим не жаліє "бейбі" і не мріє про це, бо родилася вона в північній провінції Канади, куди запашні квітки привозять з гарячої Каліфорнії.

Коли говорити про "бейбі", то годі не згадати про квіти і весняне-лагідне сонце. Але все одно я не з'умію описати її, тому навіщо мучити вас? Краще про життя.

У "бейбі" немає батька. (Він помер ще тоді, як "бейбі" була ще дійсною "бейбі".) Є старенька-добра мама, що живе зі своєю єдиною "бейбі" в робітничому кварталі великого міста. Менший шум, менший крик, за це більше болота і хідники з перегнилих дощок, які справляють тільки тоді, як мешканці заплатять містові податок. Хатки в цьому кварталі низенькі, деревляні, пороблені для "бизнесу". (Заплатиш — мерзнеш, незаплатиш — мерзнеш).

Дуже рано будяться вулиці робітничого кварталу. Робітники юрбами сунуть на роботу. Потім діти тупцюють до школи. (Між ними поважом пливе й стрункa "бейбі".) Потім робітниці гримають дверми крамниць. (Виходять і входять.) А потім годин зо дві тишина. (Діти в школі, робітники на фабриках, робітниці готують обід.) Дивну тишину переривае протяжний-хриплий голос!

— Памеранци... Бе-не-но-о-о-о-о-о-с...

(Дарма, що Канада, оклик на укр. мові, бо квартал — це українська робітнича кольонія.) Ви певно цікаві, хто це так вигукує? Так ось: Це у витертому одінні чоловік, син бурлацького-семітського племені, з візочком, на якому жовтіють помаранчі, банани, цитрини, яблука. Коли дивитеся на цього дешевого продавця, що місить болото передмістя чвертьмільйонового міста і цілий день в робітничому кварталі з усієї сили захвалює свій товар, то ви певно подумаєте:

— Цей чоловік недавно приїхав до Канади. Якщо він зручний, то за рік напевно не буде вже тягати цього візочка, а їздитиме автомобілем, (хоч-би старим Фордом) і торгувати буде на недалеких фармах суконною матерією. Коли-ж він менше зручний, то за рік продаватиме рибу, за два роки муку, а за три буде власником (найменше спільником) крамнички або невеличкого кінотеатру хоч-би в цьому кварталі. (Потім в нього буде багато дітей, але всі будуть одіті й нагодовані і кожне найде своє місце в життю). Та з легкою совістю можете запевнити кожного, що сьогодняшний продавець бананів в робітничому кварталі не буде цілe життя тягати візочок з овочами. Бо це не є ніякий "бизнес". "Бизнес" може починатися від візочка, але на візочку не кінчиться. Бо що це був-би за "бизнес"?...

Так... Але ми забули про "бейбі". Так ось — "бейбі" сидить зараз в школі. (У великому прекрасному будинку, що старшує над цілим робітничим кварталом.) "Бейбі" вчиться. Навіщо вона вчиться? Це трудно сказати. Просто тому, що вона добре вчиться і що треба вчитися. Розуміється, вчиться "бейбі" в англійській школі, але не погано знає й українську мову. (Це вже школа мами!) По принятому звичаю, в школі й на вулиці розмовляє вона з товаришками-Українками по англійськи, дома і з мало ознайомленими з англійщиною — по українськи. Часами українська мова "бейбі" буває потішна. Наприклад вона ніколи не скаже:

— Чи дасте мені їсти?

Тільки:

— Чи д а с т е т е мені їсти?

І мама в її тон відповідає:

— Дасту!

"Бейбі" червоніє (легко-легко), починає пхинькати і жалітеться, що з неї сміються. (Якже не сміятися, коли вона люба?)

Або:

— Я так г р и з я ю с я, що на завтра багато вчитися і що мама мусить працювати пять днів в тиждень....

(Гризяюся — замість гризуся).

А коли "бейбі" у веселому настрою, то вживає в своїй мові чудернацьких слів, яких ніхто не в силі так влучно перекрутити.

Мій п р і н ц і п і л ь — не сміятися...

(Прінціпіль — це в "бейбі" прінціп).

Або: Коли спитаєте, чи вона їздить чи ходить до школи, то одержите відповідь:

— Я п р о м е н е д у ю...

Взагалі — "бейбі" вміє розвеселити і вміє заставити навіть мене знизитися на коротку хвилю до давніх, пропащих, юних літ.

Але не думайте, що з "бейбі" не можна балакати серйозно. Якщо вас цікавить література, то з великою охотою "бейбі" поговорить з вами на цю тему, розуміється, коли йде мова про англійську літературу. З неприродною поважою її півдитячі уста говоритимуть про англійських письменників. Про критичного скептика Булвера, про романову творчість Волтера Скота, про лірику Бернса, натхнені рапсоди Шеллі і про пестливо усміхненого Чарлса Дікенса. (Про кожний твір глибокого Шекспіра "бейбі" роскаже вам з найбільшою докладністю.) І мимоволі дивуєтеся цій гарній "бейбі". Коли вона вспіла познайомитися з цим всім? На це одержите коротку відповідь:

— Я читала... Я люблю читати...

І знову:

— Я так гризяюся... На завтра так багато вчитися, а мій "прінціпіль" — вивчити все кожного дня...

(Далі буде.)

ЧИТАЙТЕ! — ЧИТАЙТЕ!

УКРАЇНСЬКІ ЩОДЕННІ ВІСТИ

Одинокий часопис в Злучених Державах, який в дійсности заступає інтереси працюючого люду. Виходить кожного дня окрім державних свят.

Обовязком кождого українського робітника є стати передплатником цього часопису. В нім ви знайдете цікаві вісти з цілого світа, як також політично наукові статті, розвідки, дописи і т. п.

Передплата на рік $9.00.

Пишіть сейчас на слідуючу адресу:

UKRAINIAN DAILY NEWS
17 East 3rd St.
New York, N. Y.

Кожний клясово свідомий робітник повинен передплачувати і читати робітничу газету

The WORKER

Офіціяльний орган Комуністичної Партії Канади.

Передплата на рік виносить $2.00, на піврік $1.00.

Зашліть передплату таки ще нині!

Адреса:

THE WORKER,
Room 301, Tyrrell Bldg,
95 King St., East.
Toronto, Ont.